

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування

Кафедра філософії та культурології

06-07-240М

Методичні вказівки

до семінарських занять та самостійного вивчення
з навчальної дисципліни

«КУЛЬТУРОЛОГІЯ»

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
за освітньо-професійною програмою
«Креативна та цифрова культура»
спеціальності 034 «Культурологія»
денної та заочної форми навчання

Рекомендовано
науково-методичною радою
з якості ННІ ЕМ
Протокол № 8
від «29» січня 2024 р.

Рівне – 2024

Методичні вказівки до семінарських занять та самостійного вивчення з навчальної дисципліни «Культурологія» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Креативна та цифрова культура» спеціальності 034 «Культурологія» денної та заочної форми навчання. [Електронне видання] / Сарнавська О. В. – Рівне : НУВГП, 2024. – 31 с.

Укладачка:

Сарнавська О. В., кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та культурології.

Відповідальна за випуск: Шадюк Т. А., к.філос.н., доцент, завідувач кафедри філософії та культурології.

Керівниця (гарант) ОП: **Коберська Т. А.**, к. філос.н., доцент, доцент кафедри філософії та культурології

Директор ННІЕМ

Ковшун Н. Е. д.е.н., професор

© О. В. Сарнавська, 2024

© НУВГП, 2024

Зміст

Вступ.....	3
1. Структура навчальної дисципліни.....	6
2. Загальні положення.....	7
3. Плани семінарських занять.....	11
4. Методи оцінювання знань.....	27
5. Розподіл балів, що отримують студенти.....	28
6. Література.....	29

Вступ

Навчальна дисципліна «Культурологія» циклу загальної підготовки бакалавра спеціальності «Культурологія» сприяє ознайомленню здобувачів з історичною еволюцією культурології як науки і сучасним змістом філософської культурології.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є ознайомлення студентів з особливостями культурно-історичного процесу, культурними надбаннями людства, включаючи такі форми людської діяльності як мистецтво, філософію, релігію. Значну увагу також приділено розгляду еволюції наукових знань, технологій предметного середовища, формуванню соціально-економічних інституцій суспільств, а також закріплення у словнику майбутніх спеціалісті-культурологів фундаментальних понять та категорій культурології як сучасного гуманітарного знання.

Метою вивчення дисципліни є опанування смислами людської культури на шляху формування ціннісного ставлення особистості до дійсності, формування системи знань про культуру як специфічний спосіб людського існування, ознайомлення із закономірностями розвитку культури у її глобальному та локальному вимірах та пам'ятками культури загальнолюдського значення, а також формування професійного словника майбутніх спеціалісті-культурологів, які володіють навиками аналітичного,

критичного та творчого мислення, методологічною культурою для аналізу вимірів сучасної культури; розвиток практичних компетентностей до відкритого діалогу в інформаційному просторі сучасного буття.

Завдання:

- визначення структури культурології та міждисциплінарних досліджень культури;
- розкриття основних принципів, методологічних підходів та сучасних напрямків в культурологічних дослідженнях;
- з'ясування міждисциплінарних зв'язків культурології як філософської дисципліни в площині сучасної гуманітаристики;
- осмислення основних культурологічних концепцій та філософсько-історичних характеристик культури;
- засвоєння принципів свободи творчості та культурного самовираження та толерантності у контексті діалогу масової та елітарної культури;
- виховання світоглядних і духовно-моральних ціннісних орієнтацій у сучасному мультикультурному середовищі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Культурологія» студент повинен **знати**:

- специфіку та структури академічної та дисциплінарної культурології;
- термінологію, основні принципи та методи культурологічного знання;
- філософські, естетичні, психологічні та історико-регіональні характеристики культури;

- культурні особливості світового співтовариства, сучасні культурні парадигми;
- світоглядно-гуманістичний зміст культурних процесів України у європейському контексті;
- роль культури в сучасних інтегративних процесах, вирішенні міжнаціональних, міжетнічних, релігійних, політичних конфліктів, соціально-політичних рухах.

Уміти:

- розрізняти культуру як феномен та інституційну форму її існування й розуміти значення впливу різних культур світу на формування культурних та цивілізаційних спрямувань людства;
- об'єктивно оцінювати та аналізувати різноманітні культурологічні концепції, застосовувати одержані знання при вирішенні професійних завдань, дослідженні тих чи інших культурологічних ситуацій та проблем;
- обґрунтовувати власну світоглядну позицію щодо значення культури у особистісному та суспільному житті;
- аналізувати міжкультурні ситуації, причини міжкультурних конфліктів, що складаються в різних країнах, знаходити шляхи виходу з них;
- проявляти відкритість, терпимість та толерантне відношення щодо різних культурних особливостей, переконань та цінностей;
- налагоджувати медійну міжкультурну комунікацію між організаціями, товариствами, фондами та суспільством;

- практично використовувати набуті знання для сприяння досягнення міжкультурної злагоди в суспільстві.

1. Структура навчальної дисципліни **Денна форма навчання**

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Лекції	Сем.з.	СРС	Разом
1	2	3	4	5
Тема 1. Культурологія як сучасне соціогуманітарне знання.	2	1	9	12
Тема 2. Культурологічні дослідження як об'єкт культурологічного аналізу.	2	1	9	12
Тема 3. Особливості сучасного культурологічного знання.	2	2	7	11
Тема 4. Культура як предмет дослідження та аналізу культурології.	2	2	7	11
Тема 5. Генеза культури.	2	2	7	11

Ранні форми культури. Первісність як явище культури. Перехід від архаїки до цивілізації. Традиційні культури Стародавнього Сходу.				
Тема 6. Античність як тип культури. Середньовіччя як феномен культури. Тема7. Феномен Європейської культури: культура доби Відродження, Нового часу, Просвітництва та XIX століття	2	2	7	11
Тема8.Культура XX – XXI століття. Особливості культури цифрового суспільства.	2	2	7	11
Тема 9. Перспективи розвитку культурології як гуманітарного знання.	2	2	7	11
Тема 10. Перспективи розвитку культурології України. Культурологічне осмислення феномену культури і викликів війни.	2	2	7	12

Самостійна робота студентів

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Теорії культури.	7
2.	Філософське витлумачення феномену культури.	7
3.	Історичне витлумачення феномену культури.	7
4.	Особливості формування ранніх форм культури.	5
5.	Перехід від архаїки до цивілізації	5
6.	Особливості культури Стародавнього Сходу	5
7.	Особливості Римської культури.	5
8.	Становлення новоевропейської культури.	5
9.	Загальна характеристика культури Реформації.	5
10.	Особливості культури Північної та Південної Америки до часів завоювання	7
11.	Проблеми соціокультурної динаміки.	8
12.	Особливості сучасної української культури, тенденції та перспективи подальшого розвитку.	7
13.	Особливості інформаційної культури.	9
14.	Сучасне мистецтво як феномен культури.	8
15.	Глобалізація та мультикультуралізм.	8
16.	Особливості культурологічних досліджень.	10
	Разом	108

Тематика семінарських занять

№ з/п	Теми	Кількість годин

1.	Культурологія як сучасне соціогуманітарне знання.	2
2.	Культурологічні дослідження як об'єкт культурологічного аналізу.	2
3.	Особливості сучасного культурологічного знання.	2
4.	Культура як предмет дослідження та аналізу культурології.	2
5.	Гене́за культури. Ранні форми культури. Первісність як явище культури. Перехід від архаїки до цивілізації. Традиційні культури Стародавнього Сходу.	2
6.	Античність як тип культури. Середньовіччя як феномен культури.	2
7.	Феномен Європейської культури: культура доби Відродження, Нового часу, Просвітництва та XIX століття.	2
8.	Культура XX – XXI століття. Особливості культури цифрового суспільства.	2
9.	Перспективи розвитку культурології як гуманітарного знання.	2

10.	Перспективи розвитку культурології України. Культурологічне осмислення феномену культури і викликів війни.	2
Разом		20

2. Загальні положення

Методичні поради по підготовці до семінарських занять

Семінарські заняття є важливою формою самостійної роботи студентів з освоєння змісту дисципліни «Культурологія».

Після вивчення матеріалів лекції студент готується до семінару згідно з представленим планом. Необхідною умовою якісного навчання є оволодіння базовими поняттями і категоріями культурологічного дискурсу.

При підготовці студенти повинні використовувати літературу, зазначену по кожній темі.

Для самостійної перевірки отриманих знань до кожного заняття формуються контрольні запитання.

Важливою формою осмисленого оволодіння проблематикою культурології, її змістовної трансформації є робота з текстами культури та мистецтва, які запропоновані до кожного практичного заняття.

Детальному вивченню окремих проблем сприяють індивідуальні завдання різного рівня складності, сучасні та актуальні, готуючи які, студенти мають можливість сформуванню професійні компетентності, виявити аналітичні здібності та розвинути творчі вміння.

Матеріали до лекцій, першоджерела, презентації, тематика есе, актуальні оголошення, розподіл балів подаються на сторінці розміщення освітнього компонента на навчальній платформі Moodle:

3. Плани семінарських занять

Тема 1. Культурологія як сучасне соціогуманітарне знання.

Основні категорії і поняття: культура, природа, техніка, технології, мистецтво, текст, розуміння, інтерпретація, культурологія, філософія культури, культурологічна парадигма, гуманітаристика, антропологія, культурпсихологія, політична культура, релігійна культура.

План

1. Особливості становлення культурології як галузі гуманітарного знання.
2. Структура, методи дослідження та принципи культурології.
3. Теоретичний вимір культурології.
4. Практичний вимір культурології.
5. Сутність культури та її структурні елементи.
6. Основні культурологічні концепції.

Контрольні запитання:

1. Визначте етапи становлення, місце і роль культурології в системі гуманітарних знань.
2. Розкрийте основні аспекти структури культурології.
3. Охарактеризуйте класи понять та термінів культурології.
4. Якими є принципи та методи культурології?
5. Яку роль відіграє культурологія в житті сучасного суспільства?

Індивідуальні завдання:

1. Проаналізуйте міждисциплінарне поле культурології.
2. Охарактеризуйте значення культурології у сучасному житті.
3. Значення професії культуролога у сучасних реаліях.
4. Прокоментуйте вислів французького філософа К. Леві Строса про те, що ХХІ століття буде століття гуманістичної культури або його не буде взагалі.

Проблемні теми для обговорення та презентацій:

1. Предмет та історія культурології.
2. Порівняйте основні розділи культурології. Визначте: предмет дослідження кожного розділу і його головні завдання; спільне і відмінне в них.
3. Визначте, які з методів дослідження можна використати для вирішення теоретичних завдань культурології.
4. Які методи наукового дослідження можна зарахувати до специфічних методів культурології?
5. Сучасна зарубіжна культурологія: персоналії, основні підходи.

Література: базова: [1, 2, 4,7, 8, 9, 10, 12], допоміжна: [1, 2, 3, 4].

Тема 2. Культурологічні дослідження як об'єкт культурологічного аналізу.

Основні поняття та категорії еволюціонізм, психоаналіз, аналітична психологія, аксіологія, матеріальні та духовні цінності, соціокультурна динаміка.

План

1. Основні культурологічні концепції. Проблема соціокультурної динаміки.
2. Еволюціоністська культурологічна концепція..
3. Біологічна концепція.
4. Психоаналітична культурологічна концепція.
5. Ціннісна культурологічна концепція.
6. Функціоналістська концепція культури.
7. Соціокультурна динаміка.

Контрольні запитання:

1. Що є головним рушієм культури еволюціоністської культурологічної концепції?
2. Охарактеризуйте соціальні, гносеологічні, онтологічні та психологічні рушійні сили розвитку культури.
3. Які критерії ціннісної культурологічної концепції є найважливішими?

Індивідуальні завдання:

1. Підготуйте презентацію про різні концепції культури.
2. Підготуйте презентацію про соціокультурну динаміку.
3. Визначте критерії типології цивілізацій за технократичним підходом. Коротко охарактеризуйте сутність діахронічного і синхронічного підходів до створення динамічної моделі культури.
4. Визначте основні критерії прогресивно-поступального, циклічного і хвильового підходів до періодизації культури.
5. Сформулюйте основний принцип моделювання розвитку цивілізацій М. Данилевського.

Проблемні теми для обговорення та презентацій:

1. Визначте сучасне співвідношення різних концепцій культури.
2. Визначте власне розуміння поняття «культурологічна концепція».

3. У чому відмінність еволюціоністської та біологічної концепцій культури?
4. Прокоментуйте розуміння культури З. Фрейдом.
5. Як Ви розумієте соціокультурну динаміку сучасного суспільства?
6. Як Ви вважаєте, чи впливає екологічна криза на розвиток культури? Визначте, який зміст вкладав О. Шпенглер у поняття «культура» і «цивілізація». Чи згодні Ви з твердженням О. Шпенглера?
7. Чим відрізняються унітарна і локально-історична інтерпретації поняття «цивілізація»?

Література: базова: [1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 12], допоміжна: [4, 5, 7].

Тема 3. Особливості сучасного культурологічного знання. Культура як соціально-духовний феномен. Структура та функції культури

Основні поняття та категорії: культура, матеріальна культура, артефакт, духовна культура, світова культура, локальна культура, національна культура, етнічна культура, регіональна культура, домінуюча культура, субкультура, контркультура, елітарна культура, масова культура, народна культура.

План

1. Культура як предмет філософського осмислення. Наукові підходи до тлумачення сутності культури.
2. Культура як соціальне явище.
3. Культура як духовно-моральна цінність.

Контрольні запитання:

1. Що визначає гуманістичний потенціал культури?
2. Охарактеризуйте культуру як соціальне та духовне явище.

3. Співвідношення функцій культури в інформаційному суспільстві.. Дайте коротку характеристику основних позицій.

Індивідуальні завдання:

1. Підготуйте презентацію про народну культуру.
2. Підготуйте презентацію про масову культуру.
3. Підготуйте презентацію про елітарну культуру, її позитивні та негативні риси та значення.
4. Що означає цифрова та віртуальна культура. Проаналізуйте перспективи розвитку.

Проблемні теми для обговорення та презентацій:

1. Визначте співвідношення понять «культурологія» і «культура».
2. Визначте власне розуміння поняття «культурна людина».
3. У чому відмінність матеріалістичного і ідеалістичного підходів до визначення культури?
4. Прокоментуйте зміст поняття «культура» з позиції соціологічного підходу.
5. Як Ви розумієте визначення культури: «Культура є абстракція» (А. Кребер і С. Клакхон)?
6. Сформулюйте основні ознаки елітарної, масової і народної культур.

Література: базова: [1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 12], допоміжна: [4, 5, 7].

Тема 4. Культура як предмет дослідження та аналізу культурології.

Основні поняття та категорії: культура, матеріальна культура, артефакт, духовна культура, світова культура, локальна культура, національна культура, етнічна культура, регіональна

культура, домінуюча культура, субкультура, контркультура, елітарна культура, масова культура, народна культура.

План.

1. Культура як соціально-духовний феномен.
2. Структура та функції культури
3. Типи та види культур. Морфологія культури.
4. Види культурної діяльності.

Контрольні запитання:

1. Охарактеризуйте типи та види культур.
2. Визначте структуру культури.
3. Визначте та охарактеризуйте рівні культури.

Індивідуальні завдання:

1. Підготуйте ілюстровані текстами культури повідомлення про народну культуру.
2. Підготуйте про масову ілюстровані текстами культури повідомлення культуру.
3. Підготуйте про елітарні ілюстровані текстами культури повідомлення у культуру, її позитивні та негативні риси та значення.

Проблемні теми для обговорення та презентацій:

1. Визначте співвідношення понять «культурологія» і «типи культур».
2. Порівняйте поняття «культурна людина», «вихована людина» та «освідчена людина».

Література: базова: [1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 12], допоміжна: [4, 5, 7].

Тема 5. Генеза культури. Ранні форми культури. Первісність як явище культури. Перехід від архаїки до цивілізації. Традиційні культури Стародавнього Сходу.

Основні поняття та категорії: типологія культури, ідеальний тип культури, наскельний живопис, палеоліт, неоліт, неолітична революція, міф, міфологічний світогляд, культ, анімізм, тотемізм, фетишизм, магія, табу, шаманізм, Веди, брахманізм, варна, каста, санскрит, буддизм, дзен-буддизм, йога, П'ятикнижжя, ієрогліфи, конфуціанство, даосизм.

План.

1. Загальна характеристика ранніх форм культури. Періодизація первісної культури та її характерні особливості.
2. Культурні особливості та досягнення неолітичної революції..
3. Культура Месопотамії.
4. Особливості культури Стародавнього Єгипту.
5. Культура Стародавньої Індії. Особливості релігії та філософії.
6. Формування і розвиток культури Стародавнього Китаю.
7. Схід і Захід – дві світоглядні системи.

Контрольні запитання:

1. Що означає термін «типологія»?
2. Проаналізуйте, як, згідно К. Ясперсу, змінюється світосприйняття людини в «осьову епоху». Як Ви вважаєте, чому він обрав для характеристики переходу від міфологічного мислення до раціонального осягнення світу такий метафоричний вислів як «осьова епоха»?
3. Порівняйте культурно-історичну типологію культури, структурну типологію і типологію за методом «ідеальних типів». У чому їх відмінність?

4. Охарактеризуйте основні риси міфу та його культурологічне значення.
5. Охарактеризуйте особливості культури збирання, полювання і раннього землеробства.
6. Що таке перехід від архаїки до цивілізації.
7. Охарактеризуйте вплив культури Месопотамії на подальшу культуру людства.
8. У чому полягають особливості культури Стародавнього Єгипту. Проаналізуйте значення культури Стародавньої Індії.
9. Дайте характеристику релігійно-філософським течіям Стародавньої Індії.
10. Проаналізуйте джерела та особливості художньої культури Стародавньої Індії.
11. Дайте характеристику особливостям культури Стародавнього Китаю.
12. Визначте характерні особливості конфуціанства та даосизму.

Індивідуальні завдання:

1. Охарактеризуйте підстави переходу від архаїки до цивілізації.
2. Проаналізуйте особливості міфології, релігії, архітектури, літератури культури Месопотамії.
3. Проаналізуйте особливості міфології, релігії, протонауки, архітектури, літератури культури Стародавнього Єгипту.
4. Підготуйте презентацію про особливості художньої культури Месопотамії та Стародавнього Єгипту.
5. Проаналізуйте значення культури Стародавньої Індії для сучасності.

6. Порівняйте ортодоксальну та неортодоксальну філософські системи Стародавньої Індії.

7. Порівняйте конфуціанство та даосизм.

Проблемні теми для обговорення та презентацій:

1. Якими є етапи ранніх форм культури.
2. Підготуйте презентацію про різні версії, теорії зародження культури.
3. Дайте характеристику збереженим наскельним малюнкам як явищу культури.
4. Проаналізуйте літературні джерела Месопотамії.
5. Проаналізуйте, на вашу думку, найбільші досягнення культури Стародавнього Єгипту.
6. Охарактеризуйте феномен Вед та їхнє значення в розвитку культури Стародавньої Індії.
7. Особливості буддизму феномену культури.
8. Підготуйте презентацію про буддизм як світову релігію.
9. Порівняйте особливості дзен-буддизму та даосизму.
10. Визначте характерні риси культури Стародавнього Китаю.
11. Підготуйте презентацію про Велику Китайську стіну як феномен культури.

Література: базова: [1, 2, 4, 6, 7, 9, 10, 11], допоміжна: [1, 2, 3, 4, 6].

Тема 6. Античність як тип культури. Середньовіччя як феномен культури.

Основні поняття та категорії: античність, еллінізм, космоцентризм, антропоцентризм, агоністичність. міф, релігія. філософія, грецька культура, римська культура, демократизм, раціоналізм, Біблія, теоцентризм, аграризація, соціальна

диференціація, юридичний партикуляризм, апологетика, патристика, схоластика, романський стиль, готика, куртуазна культура.

План

1. Демократизм, республіканізм ідея громадянства античності.
2. Особливості міфології, релігії та філософії античності.
3. Космоцентричність античної культури.
4. Антропоцентричність античної культури.
5. Особливості художньої культури античності.
6. Значення античної культури.
7. Історичні передумови формування середньовічної культури.
8. Особливості Візантійської культури.
9. Характерні риси раннього Середньовіччя.
10. Культура Європи IX – XIII століть.

Контрольні запитання:

1. Визначте характерні особливості періодизації античності.
2. У чому відмінність стародавньої грецької культури від культури Стародавнього Риму.
3. Які типологічні особливості античної культури.
4. Чому антична культура посприяла подальшому культурному розвитку Європи.
5. Проаналізуйте значення Біблії як феномену культури.
6. Дайте порівняльну характеристику Старому та Новому Заповіту.
7. Проаналізуйте суперечливість оцінок значення культури Середньовіччя, зокрема на прикладі висловлювань Дж. Вазарі, Г. Гегеля.
8. Дайте характеристику особливостям феномену лицарської культури.
9. Визначте характерні особливості філософії Середньовіччя.

Індивідуальні завдання:

1. Проаналізуйте значення культури середньовічної культури.
2. Порівняйте романський та готичний стилі художньої культури Середньовіччя.
3. Проаналізуйте значення Хрестових походів.
4. Дайте характеристику іконопису як феномену культури.

Проблемні теми для обговорення та презентацій:

1. Підготувати презентацію про особливості театрального мистецтва Стародавньої Греції.
2. Підготувати презентацію про особливості архітектури Стародавньої Греції.
3. Підготувати презентацію про особливості проведення олімпіад.
4. Проаналізуйте аналіз особливостям космоцентризму та антропоцентризму.
5. Релігія і демократія в глобальному контексті.
6. Охарактеризуйте феномен християнства та його значення для розвитку культури середньовічної Європи.
7. Особливості католицизму та православ'я як феноменів культур
8. Підготуйте презентацію про християнство як світову релігію.
9. Порівняйте особливості патристики та схоластики.
10. Визначте характерні риси культури Середньовіччя.
11. Підготуйте презентацію про особливості романського стилю та готики.

Література: базова: [1, 2, 4, 6, 7, 9, 10, 11], допоміжна: [1,2, 3,4, 9].

Тема 7. Феномен Європейської культури: культура доби Відродження, Нового часу, Просвітництва та XIX століття.

Основні поняття та категорії: Відродження, Ренесанс, західний тип культури, секуляризація, антропоцентризм, гуманізм, ідея свободи, пантеїзм, великі географічні відкриття, Реформація, лютеранство, кальвінізм, раціоналізм, деїзм, наука, механіка, науковий тип світогляду, механістичний тип світогляду, Просвітництво, енциклопедизм, класицизм, бароко, рококо, романтизм, реалізм.

План

1. Загальна характеристика культури доби Відродження.
2. Періодизація доби Відродження.
3. Великі географічні відкриття доби Відродження.
4. Мистецтво Ренесансу.
5. Освіта та філософія Відродження.
6. Реформація як феномен культури.
7. Особливості культури Нового часу.
8. Культура Європейського Просвітництва.
9. Криза культури XIX століття.

Контрольні запитання:

1. Проаналізуйте значення культури доби Відродження.
2. Дайте характеристику процесам секуляризації культури доби Відродження.
3. Проаналізуйте джерела та особливості художньої культури Ренесансу.
4. Дайте характеристику особливостям культури Південного та Північного Відродження..
5. Визначте характерні особливості мистецтва Ренесансу.
6. Визначте причини, характерні особливості та значення Реформації. Проаналізуйте характерні риси культури Нового часу.

7. Визначте особливості культури Просвітництва.
8. Охарактеризуйте художні напрями XIX століття.
9. У чому полягають кризові характеристики культури XIX століття.

Індивідуальні завдання:

1. Проаналізуйте значення культури античності у розвитку культури Відродження.
2. Охарактеризуйте особливості урбанізації Європи доби Відродження.
3. Порівняйте здобутки та значення Південного та Північного Відродження.
4. Проаналізуйте особливості освіти та філософії доби Відродження.
5. Дайте розгорнуту характеристику Реформації як феномену культури. Проаналізуйте розвиток науки Нового часу та її вплив на суспільне життя.
6. Наведіть характерні ознаки наукового світогляду. Проаналізуйте особливості взаємодії релігійного і наукового світоглядів в умовах Нового часу та Просвітництва.
7. Якими особливостями відрізняється механістичний світогляд.
8. Хто такі енциклопедисти, у чому феномен Енциклопедії як явища культури.
9. Охарактеризуйте значення розвитку освіти Нового часу та Просвітництва.
10. Дайте розгорнуту характеристику культури XIX століття.

Проблемні теми для обговорення та презентацій:

1. Охарактеризуйте феномен Італійського Відродження.
2. Особливості гуманізму доби Відродження..
3. Підготуйте презентацію про мистецтво титанів доби Відродження.
4. Підготуйте презентацію про Дж. Бруно та Г. Галілея.
5. Підготуйте презентацію про великі географічні відкриття доби Відродження.
6. Підготуйте презентацію про культуру доби Реформації. 1. Підготувати презентацію про особливості впливу релігії на культуру Нового часу, Просвітництва та ХІХ століття.
7. Підготувати презентацію про особливості стилів художньої культури Нового часу, Просвітництва та ХІХ століття.
8. Підготувати презентацію про особливості виникнення та становлення ірраціоналізму та його вплив на мистецтво ХІХ століття.

Література: базова: [1, 2, 4, 6, 7, 9, 10, 11], допоміжна: [1,2, 3,4, 8].

Тема 8. Культура ХХ – ХХІ століття. Особливості культури цифрового суспільства

Основні поняття та категорії: культурний простір, глобалізація, модернізація, постмодернізм, мультикультуралізм, культурна універсалізація, інформатизація, віртуальна та цифрова культура.

План

1. Культурний простір та культурні зв'язки. Взаємодія національного і загальнолюдського в культурі

2. Глобалізація як сучасна форма інтернаціоналізації. Національні культури в умовах глобалізації .
3. Мультикультуралізм як культурна ситуація сучасності..
4. Східна та західна парадигми культури сучасності.

Контрольні запитання:

1. Проаналізуйте сучасну ситуацію культурного простору країн Західної Європи.
2. Порівняйте концепції культури ХХ століття Р. Гвардіні, Ю. Хабермаса та Г. Фая.

Індивідуальні завдання:

1. Означте які, за З. Фрейдом, етапи вимирання релігії?
2. Які функції, згідно з Б. Малиновському, виконують у суспільстві магія, релігія і наука? Чому розвиток науки не призводить до повного витіснення магії і релігії? Які подальші перспективи розвитку релігії. Співвідношення релігії та науки.
3. Охарактеризуйте художні течії ХХ століття.
4. Особливості інформаційного суспільства. Інформаційна культура.

Проблемні теми для обговорення та презентацій:

1. Підготувати презентацію про особливості глобалізації сучасного світу.
2. Підготувати презентацію про особливості мультикультуралізму сучасного світу.
3. Проаналізуйте особливості віртуального культурного простору.
4. Релігія і демократія в глобальному контексті.
5. Постмодерн як феномен кінця ХХ століття.

Література: базова: [1, 2, 5, 7, 8, 9, 10, 11], допоміжна: [1,2,3,4, 7, 9].

Тема 9. Перспективи розвитку культурології як гуманітарного знання.

Основні поняття та категорії: культурний простір, глобалізація, модернізація, постмодернізм, мультикультуралізм, культурна універсалізація, інформатизація, віртуальна та цифрова культура.

План

1. Культура та штучний інтелект.
2. Перспективи розвитку культурології.
3. Перспективи професії культуролога.

Контрольні запитання:

3. Що таке штучний інтелект та які ви знаєте чати штучного інтелекту.
4. Культура XXI ст і виклики сучасності.

Індивідуальні завдання:

1. Які небезпеки та ризики ШІ?
2. Штучний інтелект та творчість.

Тема 10. Перспективи розвитку культурології України. Культурологічне осмислення феномену культури і викликів війни.

Основні поняття та категорії: культурний простір України, постмодернізм, мультикультуралізм, культурна універсалізація, інформатизація, віртуальна та цифрова культура України, антропологія війни.

План

1. Культурологія як галузь знань в площині гуманітаристики України.
2. Перспективи розвитку культурології України.
3. Перспективи професії культуролога в Україні.
4. Антропологія війни.

Контрольні запитання:

1. Які головні завдання, на вашу думку, стоять перед культурологією в Україні.
2. Яких ви знаєте відомих культурологів України.

Індивідуальні завдання:

1. Проаналізуйте соцмережі та культурологічні теми, які обговорюються в них.
2. Проаналізуйте культурні проекти України та їхнє значення в житті суспільства.
3. Проаналізуйте культурні запити вашої ТГ.

Проблемні теми для обговорення та презентацій:

1. Підготувати презентацію про грантові культурологічні проекти.
2. Підготувати презентацію про культуру та виклики війни в Україні.

Література: базова: [1, 2, 5, 7, 8, 9, 10, 11], допоміжна: [1,2,3,4, 7, 9].

Методи оцінювання знань

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовують такі методи оцінювання знань та оціночні бали за їх виконання:

- оцінка за доповідь, презентацію на семінарському занятті;
- оцінка за опрацювання першоджерел;
- модульні контрольні роботи;
- оцінка за самостійну роботу, есе;
- залік.

№ з/п	Види навчальної діяльності	Бал
1.	Відвідування лекційних занять	0,5 б. за 2 год.
2.	Відвідування семінарських занять	1 б. за 2 год.
3.	Доповідь на семінарському занятті	3 б. за 1 виступ
4.	Участь у дискусії під час семінарського заняття	2 б. за 1 заняття
5.	Підготовка конспекту першоджерел і використання його у відповіді	3 б.
6.	П'ятихвилинка з основних понять до теми	2 б.
7.	Підготовка мультимедійних презентацій до семінарських занять	3 б. за 1 тему
8.	Участь у конкурсі студентських наукових робіт	10 б.
9.	Участь у олімпіаді або в засіданні круглого столу	3 б.
10.	Підготовка есе по проблемі	5 б.
11.	Виступ з доповіддю на студентській науковій конференції (в т. ч. в іншому вузі)	5-6 б.
12.	Призове місце в олімпіаді чи конференції	5 б.

Для діагностики знань використовують ЄКТС зі 100-бальною шкалою оцінювання.

Розподіл балів, що отримують студенти

Модуль 1– поточне опитування та СРС				Модуль 2 – поточне опитування та СРС				Підсумкови й модульний контроль	Сума (залік)
Т. 1	Т. 2	Т. 3	Т. 4	Т. 5	Т. 6	Т. 7	Т. 8	40	100
5	5	10	10	5	10	7	8		

Шкала оцінювання

Сума балів за всі форми навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73		
60-63	задовільно	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Література

Базова:

1. Гатальська С. М. Філософія культури : підручник. К. : «Либідь», 2005. 328 с
2. Гриценко Т. Культурологія. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 392 с.
3. Кислюк К. Сучасна культурологія : навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей. К. : Кондор, 2018. 342 с.
4. Кислюк К. В., Панков Г. Д. Культурологія: хрестоматія : навч. посіб. для самост. роботи та сем. занять К. : Кондор, 2017. 186 с.
5. Козира Є. В. Культурологія: навчальний посібник. К. : ВСВ «Медицина», 2017. 352 с.

6. Конверський А. Є. Культурологія : підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів; за ред. Харків : Фоліо, 2013. 863 с.
7. Коневич О. В., Юркевич І. Я. Культурологія : навчальний посібник. Тернопіль : Навчальна книга. Богдан, 2014. 88 с.
8. Лекції з історії світової та вітчизняної культури : навч. посібник. Вид. 2-ге. / За ред. А. Яртися, В. Мельника. Львів : Світ, 2005.
9. Музальов О. В. Культурологія : навчальний посібник для учнів, студентів і викладачів. Львів : 2012. 185 с.
10. Подольська Є., Лихвар В., Іванова І. Культурологія : навч. посібник. К. : Центр навч. л-ри, 2003. 248 с.
11. Рой Є. Культурологія: історія зарубіжної культури. К. : Логос, 2015. 386 с.
12. Сандюк Л. О., Щубелка Н. В. Основи культурології : навч. посібн. / За ред. Л. О. Сандюк та Н. В. Щубелки. К. : Центр учбової літератури, 2012. 400 с.

Допоміжна:

1. Гречанко В. А. Історія світової та української культури : гідруч. для вищ. закл. Освіти. К., 2000.
2. Короткий енциклопедичний словник з культури / За ред. М. Корінного, В. Шевченка. К., 2003.

Інформаційні ресурси:

1. «Ізборник» Історія України IX-XVIII ст. URL: litorus.org.ua/kgrucult
2. Електронна бібліотека "Культура України. URL: <https://elib.nlu.org.ua/project.html>
3. Електронні підручники по Культурології. URL: westudents.com.ua
4. Культурологія. Історія культури. URL: <http://www.info-library.com.ua/books.html>

5. Культурологія: підручники. URL: <http://pidruchniki.ws/kulturologiya/> (дата звернення 15.09.19)
6. Лекції з історії світової та вітчизняної культури. URL: <http://readbookz.com/books/210.html>
7. Національна парламентська бібліотека України. Електронна бібліотека культура України. URL: <http://elib.nplu.org/view.html?&id=124>